

Aanwinsten

1 januari — 31 december 1961
(De laatste lijst van aanwinsten is te vinden in: Bull. 1961, nr. 1)*

Afdeling schilderijen

Claude Vignon (1593-1670), *Pasce Oves*, 1624.
Cornelis Troost (1697-1750), *Portret van Mr. Jan Jacob Mauricius* (1692-1768), gouverneur-generaal van Suriname, 1741, pastel en gouache.
Frans van der Mijn (1719-1783), *Familieportret*, 1744.
Marius van der Maarel (1857-1921), *Portret van Dr. A. Pit* (1860-1944). Geschenk van de Heer S. B. Slijper te Blaricum.

Afdeling beeldhouwkunst en kunstnijverheid

BEELDHOEWKUNST

Frans, midden XIVE eeuw. *Madonna met Kind*, kalksteen. (afb.)
Frans, omstreeks 1480. *Engel*, steen. Verworven uit het Jubileumfonds 1958.
Italiaans, 1ste helft XVIIe eeuw. *St. Sebastiaan*, brons, deels verguld.
P. Xavery (toegeschreven aan), omstreeks 1675. *Boerenjongen en boerenmeisje*, brons.
Noordnederlands, omstreeks 1700. *Apollo*, tuinbeeld op voetstuk, zandsteen.

BOUWFRAGMENTEN

Model van een pagode, graniet. Japans (?), XVIIIe eeuw.
Twee tuinvazen, graniet. Chinees, late XVIIIe eeuw. Een geschonken door de Fa. Th. Gilissen te Amsterdam.

GOUD EN ZILVER

Monstrans van zilver, deels verguld. Maastricht, 2de kwart XVIe eeuw.
Mesje met geëmailleerd gouden heft met ornament in de stijl van Michel Le Blon. Nederlands, 1ste kwart XVIIe eeuw.
Strikvormig juweel van geëmailleerd goud. Nederlands, 3de kwart XVIIe eeuw.
Kraantjeskan van zilver. Merken: Amsterdam, 1752, meesterteken van Dirk Westrik.
Twee driearmige kandelabers van zilver. Merken: Delft, 1771 en 1772, meesterteken van Dirk van de Goorberg. Geschenk van de Commissie voor Fotoverkoop.
Brijlepel van zilver. Merken: Amsterdam, 1776, meesterteken van Barend Swiering van Swol.
Rammelaar in de vorm van een leeuw van gouden filigraan. Gemerkt met het meesterteken van Nicolaas Swalue (Leeuwarden) en gedateerd 1778.
Collier van strass, XVIIIe eeuw.

* De schenking van het echtpaar *De Bruijn-Van der Leeuw* (zie vorige jaargang nr. 2/3) is in deze lijst niet opgenomen.

Madonna met kind. Frans. Midden XIVE eeuw.
Kalksteen

ONEDELE METALEN

Rechthoekig draagkistje van hout met ijzeren beslag. Frans, XVIe eeuw.
Romaans kandelaartje van brons. Duits, XIIIe eeuw.
Vroeg-gotisch kandelaartje van brons. Westeuropes, XIVE eeuw.
Twee kandelaartjes in de vorm van dieren, brons. Westeuropes, vroege middeleeuwen.
Twee gotische schenkkannen van tin. Mechelen, 2de helft XVIe eeuw.
Twee kroesjes van tin. Einde XVIe eeuw.
Twee 'Kuchenplatten' van tin met de gegraveerde voorstellingen van de Kruisiging en de geschiedenis van Pyramus en Thisbe. Duits, midden XVIe eeuw.
Drie messescheden van hout, gevat in tin. Resp. Duits, 1561 en 1578 en Nederlands, XVIIe eeuw.

AARDEWERK

Kannetje, beschilderd in blauw met een Wan Lidecor. Noordnederlands, 2de kwart XVIIe eeuw.
Schotel, het plat beschilderd in blauw met de geschiedenis van Uranos en Kronos, op de rand putti en het wapen Brunswijk-Lüneburg in kleuren. Delft, gemerkt IW, toegeschreven aan Jacob Wemmersz. Hoppesteijn, Plateelbakkerij 'Het Jonge Moriaenshoofd', 2de helft XVIIe eeuw.

Eén van een paar tuinvazen. Delft, Lambertus van Eenhoorn of Louwijs Fictoor, begin XVIIIe eeuw

Terrine met deksel en onderschotel. Wenen, Du Paquier, omstreeks 1735

Twee bordjes, het plat beschilderd in blauw met een wapen en de rand met bloemen en vogels. Delft, Adrianus Kocx, Plateelbakkerij 'De Grieksche A', 4de kwart XVIIe eeuw.

Olie- en azijnstel en twee zoutvaten, beschilderd in blauw met een K'ang Hsi-decor. Delft, Plateelbakkerij 'De Dissel', omstreeks 1700.

Figuur voorstellende een staande Chinese vrouw, veelkleurig beschilderd. Delft, omstreeks 1700.

Pot, beschilderd in blauw, geel, groen en paars met Chinezen. Delft, einde XVIIe eeuw.

Pot, veelkleurig beschilderd met planten, een Chinees vrouwtje en een leeuw. Delft, begin XVIIIe eeuw.

Twee tuinvazen, veelkleurig beschilderd en versierd met hangende acanthusbladeren in reliëf. Delft, Lambertus van Eenhoorn of Louwijs Fictoor, begin XVIIIe eeuw. Verworven met steun van de 'Vereniging Rembrandt'. (afb.)

Twee afgeplat bolvormige vazen met lange halzen, veelkleurig beschilderd. Delft, Pieter Adriaensz. Kocx, Plateelbakkerij 'De Grieksche A', 1ste kwart XVIIIe eeuw.

Figuur voorstellende een monnik in biddende houding, grotendeels zwart beschilderd. Delft, vroege XVIIIe eeuw.

Kop en schotel, veelkleurig beschilderd met een vogel temidden van bloemen. Delft, 1ste helft XVIIIe eeuw.

Terrine met deksel van zeer barokke vorm, blauw beschilderd. Delft, Hendrik van Hoorn, Plateelbakkerij 'De Drie Vergulde Astonnekens', 3de kwart XVIIIe eeuw.

Tegel, beschilderd in blauw en paars. Nederlands, 2de helft XVIIIe eeuw. Geschenk van de Heer R. Oddy te Edinburgh.

Schotel, beschilderd in blauw, het plat met een jacht naar een prent van Tempesta. Moustiers, omstreeks 1700.

Terrine met deksel en onderschotel, veelkleurig beschilderd met bloemen. Ludwigsburg, omstreeks 1765-70.

Potpourri-vaas met deksel, versierd met takken in hoog reliëf. Op de deksel een vogel. Marieberg, periode van Ehrenreich (1758-1766).

Drie stukken van een 'cream-ware'-servies: een grote terrine op onderschotel, een ovale broodschaal en een ovale schotel. Wedgwood, omstreeks 1800. Geschenk van Mevrouw H. Lubbers-de Bruijn te Bussum uit de nalatenschap van het echtpaar De Bruijn-Van der Leeuw.

PORSELEIN

Twee bierkannen. Japans, Imari, omstreeks 1700.

Theeservies en een kop en schotel. Chinees, XVIIIe eeuw. Geschenk uit de nalatenschap van Mevrouw C. E. van Rijn-Hooglandt te Baarn.

Koffiekan, beschilderd in blauw naar een tekening van C. Pronk. Chinees, XVIIIe eeuw.

Terrine met deksel en onderschotel, beschilderd met veelkleurige chinoiserieën en bloemen. Wenen, Du Paquier, omstreeks 1735. (afb.)

Schoteltje, beschilderd met het wapen van de Venetiaanse familie Querini. Meissen, omstreeks 1735-40.

Twee diepe borden, het plat veelkleurig beschilderd met jachtvoorstellingen binnen een vierpas. Meissen, beschilderd door de 'Hausmaler' Franz Ferdinand Mayer von Pressnitz, omstreeks 1750.

Bord van het zgn. 'Stadhoudersservies', het plat be-

schilderd met het Huis Weltevreden, de buitenplaats van de gouverneur-generaal Van der Parra. Meissen, omstreeks 1770.

Theepot, veelkleurig beschilderd met landschappen met o.a. ruiters. Loosdrecht (1772-1784).

Twee cache-pots op onderschotels, beschilderd met veelkleurige bloem- en bladranken. Loosdrecht (1772-1784).

GLAS

Twee ronde ruitjes van gebrandschilderd glas met de voorstellingen van de Bruiloft te Kana en het Laatste Avondmaal. Nederlands, omstreeks 1525.

Twee ronde ruitjes van gebrandschilderd glas met de voorstellingen van De Triomf van de Tijd en De Triomf van Christus. Nederlands, midden XVIe eeuw. Cylindervormig glas met voorstellingen van de vier werelddelen en het wapen van het geslacht Huydecooper in radgravure. Noordnederlands, 1660.

MEUBELEN

Armstoel van eibehout. Noordnederlands, 1ste helft XVIIe eeuw.

Schrijfkastje van Zuidafrikaans stinkhout. Zuidafrikaans (?), einde XVIIe eeuw.

Spiegel met verguld en gesneden houten lijst. Nederlands, omstreeks 1780. Geschenk van de erven van de Heer en Mevrouw C. G. 't Hooft te Amsterdam. Secretaire van eikehout en vurehout, belijmd met mahoniehout. Nederlands, omstreeks 1820. Geschenk van de Heer en Mevrouw G. Pool te Amstelveen.

Wandtafel van eikehout, belijmd met mahoniehout. Nederlands, omstreeks 1840. Geschenk van Mejuffrouw dr. A. E. C. van der Looy van der Leeuw te Amsterdam.

LEER

Kistje met leer bekleed en met zilveren beslag. Nederlands, XVe eeuw.

Kistje met leer bekleed en met ijzeren beslag. Aan de binnenkant van het deksel een handgekleurde houtsnede. Frans, omstreeks 1500.

Twee etuis met leer bekleed. Italiaans, omstreeks 1500.

TEXTIEL

Wandtapijt met Alexander de Grote knielend voor de hogepriester Jaddua te Jeruzalem (F. Josephus, Joodse Geschiedenissen XI). Delft, atelier en ontwerp van K. van Mander I (1579-1623), 1619. Geschenk van de 'Vereeniging Rembrandt'.

Wandtapijt met Roxane en Atalide uit de Bajazet (J. Racine, acte IV, scène III), nr. II uit de serie *Théâtres tragiques*. Parijs, Manufacture des Gobelins, naar ontwerp van Ch. Coypel. Gedateerd 1776. Geschenk van de Commissie voor Fotoverkoop. (Afb.)

Geknoopt tapijt met korenblauw middenveld en rode rand. Kaukasië, Shirwan, midden XVIIIe eeuw.

Geknoopt tapijt met de honderd antiquiteiten. Chinees, XVIIe (?) eeuw.

Servet van linnen damast met Belgrado en Themes-

Wandtapijt met een voorstelling uit *Bajazet* van Racine. Ontworpen door Charles Coypel. Manufacture des Gobelins 1776

waer. Kortrijk, 1717. Geschenk van Mevrouw B. den Tex-van Dorp te Baarn.

Polychrome zijde met groene achtergrond. Frans, omstreeks 1700.

Japon van witte ripszijde, geborduurd met gele zijde. Engels (?), omstreeks 1740-45. Legaat van Mevrouw C. E. van Rijn-Hooglandt te Baarn.

Manteau van gebloemde mauve zijde. Frans, 2de helft XVIIIe eeuw. Geschenk van Mevrouw A. A. H. Kuhn-van de Puttelaer te 's-Gravenhage.

Trouwjapon van zwarte satijn. Duits (Baden), 1885. Geschenk van Mevrouw S. L. A. B. Boon-Klopp te 's-Gravenhage.

Vier japonnen, mofje en schoentjes. Amsterdam, Hirsch en Co., 1895-1910. Geschenk van Mevrouw A. A. H. Kuhn-van de Puttelaer te 's-Gravenhage.

Nederlands museum voor geschiedenis

Pieter Cnoll en zijn gezin, doek, Batavia 1665, door Jacob Janssen Coeman (overl. 1676).

De Slag bij Ramillies (23 mei 1706), doek, door Johan van Huchtenburg (1647-1733).

Nederlandse schepen op de walvisvangst, doek, 1772, door Joghem de Vries (overl. 1788).

Kozakken op een landweg bij Bergen (N.H.), paneel, door Pieter Gerardus van Os (1776-1839).

Twee miniatuurportretjes op ivoor, voorstellende Hugo de Groot en Rombout Hogerbeets, door Clemens Nagtegaal.

Japane makemono met afbeeldingen van vreemdelingen o.a. van Nederlanders, door Ishizaki Yushi (1768-1846).

Fles voor kajapoetie-olie van Japans porselein, vervaardigd omstreeks 1660-1670 voor Nederlands gebruik.

Portretten van de vice-admiraal jonkheer Theodorus Frederik van Capellen (1762-1824) en zijn vrouw Petronella de Lange (1779-1835), door Jacobus Josephus Eeckhout (1793-1861). Geschenk van douairière F. S. C. L. M. G. baronesse de Constant Rebecque-baronesse van Zuylen van Nijvelveld te Breda.

Fragment van een Japans kanon meegebracht door de schout-bij-nacht J. E. de Man als aandenken aan het forceren van de Straat van Shimonoseki in 1864; gesp met decoraties van de schout-bij-nacht J. E. de Man en een portret van hem (fotografie); vijf 20ste eeuwse penningen. Geschenk van de dames A. en S. Huijsinga uit de nalatenschap van haar moeder, wijlen Mevrouw J. E. Huijsinga-de Man te Wassenaar.

40 oude Nederlands-Indische munten, gevonden op Celebes. Geschenk van de Heer H. C. Kavelaars te Rijswijk.

Twee cachets van bergkristal, resp. met de wapens van Gerard Johan Vreelandt (1711-1752), gouverneur en directeur van Ceylon en zijn vrouw Susanna Petronella Visboom (1719-na 1747) en van Pieter Lubbert Schmidt, hoofd-administrateur te Colombo. Geschenk van Dr. H. S. Christoffelsz, Ceylon.

Miniatuur-portretje van Mr. Anton Reinhard Falck (1776-1843) door Simon Jacques Rochard (1788-1872) en een klein borstbeeld in reliëf van dezelfde, 1837, door Jacob Hagbolt (1775-1849). Bruikleen van douairière F. S. C. L. M. G. baronesse de Constant Rebecque-baronesse van Zuylen van Nijvelveld te Breda.

PRENTENKABINET

Tekeningen

NEDERLAND

Hans Collaert (gest. omstreeks 1581). Mercurius op zijn wagen en zinnebeeldig bijwerk, betrekking hebbende op de kalender. Ontwerp voor het planeten-uurwerk in Dresden, van 1563-1568 vervaardigd. Zwart krijt, pen en penseel met bruine en blauwe inkt.

Dirck Crabeth (gest. 1574). Neerziende manskop. Oliekrijt op blauw papier.

Jan van Goyen (1596-1656). Tien blaadjes uit een schetsboekje, vermoedelijk in 1650 ontstaan, waaronder gezichten op het Valkhof in Nijmegen en op de Zwanenburg in Kleef. Zwart krijt en penseel. Verz. A. W. M. Mensing en H. L. Larssen. Geschenk van de Vereeniging Rembrandt en het Prins Bernhard Fonds.

Isaac van Ostade (1621-1649). Interieur van een boeren-deel. Pen met bruine inkt en penseel.

Willem van de Velde de Oude (1611-1693). Overzicht van de Nederlandse Vloot wegvarend voor de tocht naar de Sont. Zwart krijt en penseel met O.I. inkt. Geschenk van de erven van de Heer en Mevrouw C. G. 't Hooft.

Dezelfde. Achttien studies met zwart krijt, pen en penseel getekend, waarbij een stormachtige zee, een aantal details van schepen, en de Krijgsraad aan boord van de Delfland (tocht naar Bergen).

Jacob van Ruysdael (1628(29)-1682). Gezicht op Haarlem van de duinen af gezien. Schetsboekblad, gebruikt voor het schilderij in de voorm. verz. von Huld-schinsky. Wallerfonds.

D. Teniers (1610-1690). Schetsblad met figuren en kanonnen. Zwart en rood krijt.

Jan Toorop (1858-1928), 'Tête de femme au Chrysanthème', 1896. Potlood en waskrijt in kleur.

C. G. 't Hooft (1866-1936). Verschillende schetsen in Amsterdam en daarbuiten ontstaan, en een gezicht in zijn studeerkamer.

DUITSLAND

Oostenrijks of Zuid-Duits kunstenaar, 2de kwart XVe eeuw. Nederdaling van de Heilige Geest. Pen. Verz. Moscardi en Calceolari. Verworven met steun van de Ver. Rembrandt en een gift van het Prins Bernhard Fonds.

H. Aldegrevier (1502- voor 1561). Jan van Leyden als Koning van Munster met zijn vrouwen en zijn raad, onder wie Dusentschur en Knipperdolling. Boven hem zijn wapen. Zwart krijt.

Hans von Achen (1552-1615). Mars en Venus op een rustbed met Amor ernaast. Pen en bruine inkt. Coll. J. Richardson sen. en van Suchtelen.

Moritz von Schwind (1804-1871). Fries met zwevende vrouwengestalten. Potlood en waterverf. Geschenk van de Heer en Mevrouw van der Waals-Koenigs.

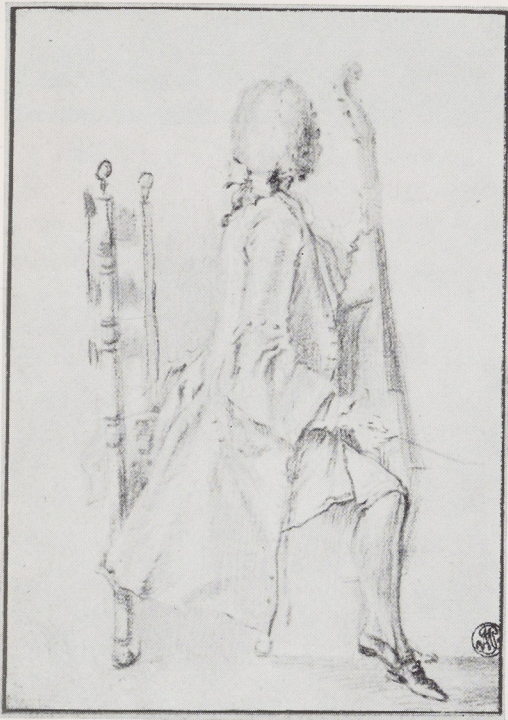
ENGELAND

A. M. Hind (1880-1957). Het inwendige van de kapel van 'Little Malvern Priory', 1929. Pen en aquarel. Geschenk van Mr. C. P. van Eeghen.

FRANKRIJK

A. Watteau (1684-1721); naar P. P. Rubens of een navolger. De val van Paulus. Rood krijt. Verz. P. Sandby.

J. A. Portail (omstr. 1695-1759). Zittende jeugdige viola da gamba-speler. Rood en zwart krijt. Verz. J. Renouvier, M. Paulme en A. Rofe. (Afb.)

J. A. Portail (omstr. 1695-1759). Zittende jeugdige viola da gamba-speler

L. C. Carmontelle (1717-1806). Portret van Mad. de Montainville, de Chartres, de luit bespelend. Zwart en rood krijt en waterverven. Verz. W. Noad.

G. de Saint-Aubin (1724-1780). Vorstelijk gezelschap om een tafel; de dochter bekrant een borstbeeld. Zwart krijt en O.I. inkt. Verz. R. Portalis, J. Doucet, Mme A. Aucoc en Penard y Fernandez. Wallerfonds.

J. H. Fragonard (1732-1806). Binnenplaats met figuren onder bomen. Contre-épreuve. Rood krijt. Geschenk van de Heer B. Houthakker.

A. L. Girodet-Trioson (1767-1824), Scène uit Ossian. Zwart en wit krijt.

Th. Géricault (1791-1824). Kampement met paarden. Pen en penseel met bruine inkt.

ITALIE

Gaudenzio Ferrari (omstr. 1480-1546). Staande Sint Laurens met rooster. Penseel met bruine en witte verf op blauw papier. Wallerfonds.

Jac. Palma il Giovane (1544(?)-1628). Mansportret. Pen en penseel met lichtbruine inkt. Wallerfonds.

Ag. Carracci (1557-1602). Schetsblad. Pen.

Mattia Preti (1613-1699). Figuurstudie. Zwart krijt.

G. Dom. Tiepolo (1696-1770). Zittende hond. Pen en penseel met bruine inkt. Gesigneerd.

ZUID-AFRIKA

J. H. Pierneef (1886-1957). Tien landschapstudies in verschillende techniek. Geschenk van de weduwe van de kunstenaar.

Miniaturen

Lor. Monaco (manier van) (omstr. 1370-omstr. 1425). Blad uit een antiphonarium met zingende engelen in een initiaal. Overgedragen door de Dienst voor 's Rijks verspreide kunstvoorwerpen.

Simon Marmion (gest. 1489). Martyrium van de heilige Apollonia.

Moghul-School, begin XVIIe eeuw. Zittende ascet in meditatie. Verz. Sevadjan.

Prenten

NEDERLAND

Anoniem Zuidnederl. of Neurenberg, omstreeks 1500. Engel met doek, waarop het hart van Christus, houtsnede. Wallerfonds.

H. Goltzius (1558-1617). Arcadisch landschap, houtsnede, 1e staat B. 241. Wallerfonds.

Monogrammist M.B. (omstreeks 1500). De heilige Franciscus met een Franciscaan. Gravure. Niet beschreven door Lehrs. Wallerfonds.

H. Voogd (1766-1839). Italiaanse landschappen, omstreeks 1818, lithografie.

J. Wierix (ca. 1549-na 1615). Maria de Medici, gravure. Alv. 1979.

DUITSLAND

L. Buesinck (ca. 1590-1630). De heilige Familie, houtsnede. B. 36. Wallerfonds.

A. Dürer (1471-1528). Het laatste Avondmaal, houtsnede B. 53. Wallerfonds.

A. Dürer. Konrad Celtis biedt Frederik III van Saksen de Opera Hroswitha aan, houtsnede, proefdruk M. 242. Wallerfonds.

A. Dürer. Het wapen van Maximiliaan, houtsnede M. 283. Wallerfonds.

L. Kilian (1579-1637). Eerste uitgave van Johannes Remmelinius, Catoptrum Microscopicum, 1613.

M. Klinger (1857-1920). Portret van Felix Koenigs, zwarte kunst. Geschenk van de Heer en Mevrouw van der Waals-Koenigs.

M. Klinger. 'Die tote Mutter', droge naald. Geschenk van de Heer en Mevrouw van der Waals-Koenigs.

M. Lorch (1527-ca. 1583). Aristoteles, gravure. Pass. 24. Wallerfonds.

M. Ostendorfer (ca. 1490-1559). Mars en Saturnus, houtsnede. Pass 7. Wallerfonds.

H. Springinklee (werkzaam 1512-1522). De heilige Michael, houtsnede. B. 36. Wallerfonds.

FRANKRIJK

P. Bonnard (1867-1947). La toilette assise, lithografie. R.M. 83. Wallerfonds.

L. C. Carmontelle (1717-1806). Louis Philippe d'Orléans et son fils, ets. Baud, 3. Wallerfonds.

E. *Degas* (1834-1917). Au cirque Médrano en Femme à la porte d'une chambre, lithografie (D. 46 en 47 op één blad). Wallerfonds.

E. *Degas*. Au Louvre, La peinture, ets. D. 29. Wallerfonds.

E. *Delaune* (ca. 1518-1583). Divinités de l'Antiquité, gravure. R.D. 126-132. Wallerfonds.

Masson (werkzaam begin 18e eeuw). Nouveaux Dessins pour graver sur l'Orfèvrerie, Paris chez J. Mariette, gravure. Wallerfonds.

B. *Moncornet* (ca. 1600-1668). Livre Nouveau de toutes sortes d'ouvrages d'Orfèvrerie, 1663, gravure. Wallerfonds.

Ph. L. *Parizeau*. (1740-1801). De natuurkundige en de filosoof, ets.

J. *Parrocel* (1646-1704). Aurora, Meridies, Vesper en Nox, ets. R.D. 82-85. Wallerfonds.

C. *Pissarro* (1830-1903). Trois figures nues, lithografie. L.D. 157. Wallerfonds.

D. *Rabel* (ca. 1578-1637). Suite van 25 landschappen, ets.

Cl. *Vignon* (1593-1670). Aanbidding der Koningen, ets. Dum. 2. Wallerfonds.

Cl. *Vignon*. De doop van de Moonman, ets. Dum. 18.

ENGELAND

G. *Stubbs* (1756-1815). Liggende tijgerin, vernis mou. Wallerfonds.

ITALIE

B. *Biscaino* (1632-1657). De heilige Familie met de kat, ets. B. 23. Wallerfonds.

A. *Longhi* (1733-1813). Twee fantastische hoofden, ets.

C. *Oselli* (ca. 1536-na 1580). De portretten van het Oostenrijkse Huis, naar Francisco Terzio, gravure.

P. *Rotari* (1707-1762). Un sacrifice payen, ets. De V. 18.

SPANJE

F. *Goya* (1746-1828). Los Proverbios, uitgave van 1864. Wallerfonds.

JAPAN

Hokusai (1760-1849). Omi Hakkei, in klein formaat. Wallerfonds.

Hokusai. Vrouwen bij het bloemenschikken, groot-formaat surimono. Wallerfonds.

Kiyonaga (1752-1815). Blad uit de serie: Kinderspelen in 12 seizoenen; chū-ban. Wallerfonds.

Koryūsai (1756-1789). Tijger en bamboe, naga-e. Wallerfonds.

Utamaro (1753-1806). Drie vrouwen bewonderen de Fuji, deel van een triptiek. Wallerfonds.

Shinsai (ca. 1800). Het Chrysanthemum-feest, groot formaat surimono. Wallerfonds.

Summaries

THE SIGNIFICANCE OF FRANCESCO COZZA'S HAGAR AND ISHMAEL, BY J. OFFERHAUS

The purchase in 1960 of a picture by Francesco Cozza, until recently in an English collection, provided the motive for yet another examination of the work of this fascinating artist. The painting, Hagar and Ishmael in the desert (fig. 3), is signed and dated 1665. We already knew this subject from two pictures in Cozza's oeuvre, one is in Copenhagen (fig. 6) and the other is in private ownership in London (fig. 7). A comparison of the three pictures raises two problems. These are the chronology of Cozza's work and the variety in his interpretation of landscape and figure. The Copenhagen picture is dated 1664. There is every reason to consider this as the earliest because it links up with the landscape elements in Cozza's murals in the villa Pamphili in Valmontone (1657-1661). The influence of Dughet, who worked there, can be clearly felt. Presumably we must place the new picture in the Rijksmuseum (1665) as the second. The small size, as well as the lively brushwork, make it seem likely that Cozza here first recorded his new conceptions of landscape. Cozza, who was very susceptible to the changes in the artistic climate, will certainly have felt the influence of such artists as Mola and perhaps also Salvator Rosa. Influences from learned sources are also possible. In 1664 Bellori made public his 'Idea del pittore'. In this he stresses the connection between subject and representation. The picture in the Rijksmuseum, with its greater realism, certainly reproduces the subject more in the spirit of Bellori. In the Rijksmuseum painting, the arcadian landscape is entirely replaced by a wild, rocky landscape in which the story receives its dramatic form. 'The Prodigal Son tending the swine', a picture in Lord Burgley's collection, in England, since long attributed to Cozza, corresponds entirely with this style and must therefore be from the same period (note 32). The picture in Mr. Brinsley Ford's collection was probably the last in this sequence. Cozza has here returned once more to large monumental figures, adding to it a landscape with a dramatic character. Having to a certain extent acquired an impression of how Cozza developed his ideas concerning landscape, it is much more difficult when it comes to iconography. Here it seems that Cozza deviates from the most current representations, such as we find, for example, with Mola (fig. 4). In these Hagar is always seated, in despair, with the empty pitcher beside her. This iconography is not fortuitous but is determined by an allegorical interpretation. The explanation that Hagar (the synagogue) sees her son dying of thirst while the angel (the prophet) shows the spring (of baptism), is one we are familiar with from the middle-ages and evidently was still in existence in the 17th century. A caption on a print by J. Valdor II (fig. 5)